

η ματιά της Έκτης

εφημερίδα των μαθητών της ΣΤ΄ τάξης του Δημοτικού Σχολείου Κουτσελιού

Μάρτιος 2014 αριθμός φύλλου 5

Μια σημαντική εκδήλωση θα φιλοξενήσει το σχολείο μας στις 31 Μαρτίου. Διοργανώνει σε συνεργασία με το Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων ομιλία του καθηγητή Αγωγής Υγείας του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και Επιστημονικού Διευθυντή του κέντρου πρόληψης ΣΧΕΔΙΑ, κ. Βασιλείου Κούτρα με θέμα: Ο ρόλος των γονέων στη διαμόρφωση της προσωπικότητας των παιδιών και στη διαχείριση προβληματικών συμπεριφορών. Η εκδήλωση θα πραγματοποιηθεί στην αίθουσα πολλαπλών χρήσεων του Δημοτικού Σχολείου Κουτσελιού τη Δευτέρα 31 Μαρτίου στις 19.30 και σας προτείνουμε να την παρακολουθήσουν όλοι οι γονείς. Μετά την ομιλία θα ακολουθήσει συζήτηση.

Πέρασαν και οι Απόκριες. Ακολουθεί μια περίοδος νηστείας, κατά την οποία οι άνθρωποι προετοιμάζονται για το Πάσχα. Μπήκε η άνοιξη και η φύση ετοιμάζεται να φορέσει τα πολύχρωμα ρούχα της. Πλησιάζει και η επέτειος της 25^{ης} Μαρτίου του 1821. Θα παρελάσουμε και θα παρουσιάσουμε τη γιορτή που την έχει αναλάβει η τάξη μας. Φυσικά είστε όλοι καλεσμένοι. Στο τεύχος αυτό θα δείτε κείμενα σχετικά με την επανάσταση, με την άνοιξη και πολλά άλλα.

Παναγιώτα

MΑΡΤΙΟΣ

Κατά το αρχαίο ρωμαϊκό ημερολόγιο ήταν ο πρώτος μήνας του χρόνου και ονομαζόταν Primus. Μετά το 46 π.Χ. ονομάστηκε Μάρτιος, έγινε ο τρίτος μήνας του χρόνου, αφιερωμένος στον θεό Μαρς που αρχικά ήταν ο θεός της γονιμότητας και των αγρών αλλά αργότερα

ταυτίστηκε με τον Άρη θεό του πολέμου. Ήταν πατέρας του Ρέμου και του Ρωμύλου και γενάρχης των Ρωμαίων. Είναι ο πρώτος μήνας της Άνοιξης και στις 21 Μαρτίου είναι η εαρινή ισημερία.

Οι Έλληνες του έχουν δώσει πολλά ονόματα, όπως “ανοιξιάτης” επειδή φέρνει την άνοιξη, “γδάρτης”, “παλουκοκαύτης” και “πεντάγνωμος” επειδή ο καιρός είναι άστατος, “βαγγελιώτης” από τη γιορτή του Ευαγγελισμού, “πενταγιόματο” (δηλ. πέντε γεύματα) στην ορεινή Πελοπόννησο.

Την 1η του Μάρτη, τα παιδιά δένουν στο χέρι τους το “μάρτη” ή “μαρτιά ή μαρτίτσι” ένα κορδόνι από κόκκινη και άσπρη κλωστή, για να μη τα κάψει ο μαρτιάτικος ήλιος

Λευτέρης Κουτλ.

Παροιμίες για το Μάρτη

Μάρτης είναι χάρδια κάνει , πότε κλαίει , πότε γελάει !

Από Μαρτιού πουκάμισο κι απ' Αύγουστο σεντόνα!

Μάρτης γδάρτης και κακός παλουκοκαύτης!

Μάρτης κλαψής, θεριστής χαρούμενος!

Τον Μάρτη χιόνι βούτυρο, μα σαν παγώσει μάρμαρο!

Του Μάρτη οι αυγές με κάψανε, του Μάη τα μεσημέρια!

Του Μάρτη ο ήλιος βάφει, και πέντε μήνες δεν ξεβάφει!

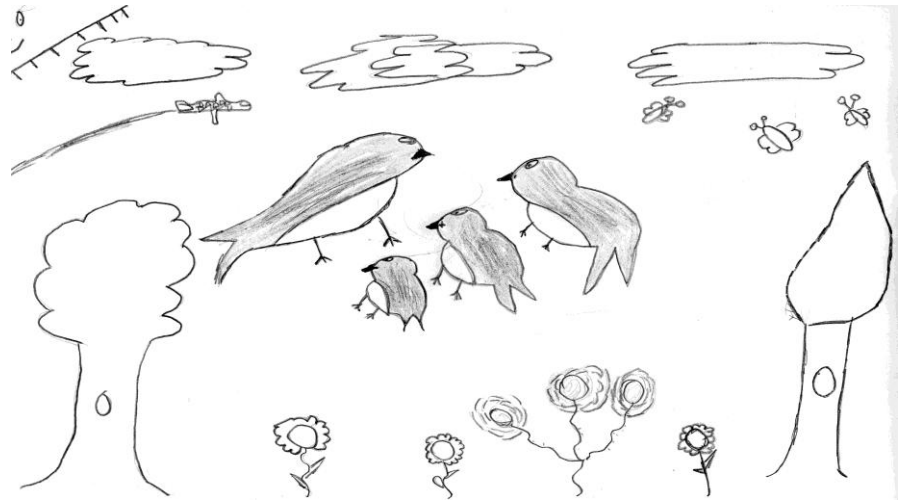
Αν κάνει ο Μάρτης δυο νερά, κι ο Απρίλης άλλο ένα,

χαρά σε εκείνον το ζευγά που
'χει πολλά σπαρμένα!

Μαρία Δήμου

Η Άνοιξη

Η Άνοιξη είναι μία από τις τέσσερις εποχές της εύκρατης ζώνης. Αστρονομικά ξεκινά με την εαρινή ισημερία κατά τις 21 Μαρτίου στο Βόρειο ημισφαίριο, περιλαμβάνει τους μήνες Μάρτιο, Απρίλιο Μάιο και τελειώνει με το θερινό ηλιοστάσιο στις 21 Ιουνίου. Στο Νότιο ημισφαίριο η εαρινή ισημερία ξεκινά στις 21 Σεπτεμβρίου, περιλαμβάνει τους μήνες Σεπτέμβριο, Οκτώβριο και Νοέμβριο και τελειώνει στο χειμερινό ηλιοστάσιο, στις 21 Δεκεμβρίου. Στην μετεωρολογία αναφέρονται συμβατικά οι τρεις μήνες του βόρειου είτε του νότιου ημισφαιρίου ως Άνοιξη, παρόλο που η πραγματική διάρκεια της εν λόγω εποχής είναι 21 Μαρτίου - 21 Ιουνίου και 21 Σεπτεμβρίου - 21 Δεκεμβρίου αντίστοιχα. Όπως και το καλοκαίρι η αξονική κλίση της γης στρέφει το βόρειο ημισφαίριο προς τον ήλιο και το φως της ημέρας διαρκεί περισσότερο ή ακριβώς 12 ώρες. Το ημισφαίριο αρχίζει να ζεσταίνεται σημαντικά γεγονός που ευνοεί την ανθοφορία και τη φυτική ανάπτυξη. Το χιόνι αρχίζει να λιώνει και τα ποτάμια ή οι χείμαρροι φουσκώνουν. Τα περισσότερα φυτά ανθίζουν αυτή την εποχή του χρόνου, ακόμα και αν υπάρχουν χιόνια σε ορεινές περιοχές. Σε περιοχές που δεν υπάρχουν βαριές χιονοπτώσεις η Άνοιξη είναι

Από το Βασίλη και το Λευτέρη Κωστ.

δυνατόν να ξεκινήσει νωρίς τον Φεβρουάριο. Στις υποτροπικές περιοχές οι αλλαγές των εποχών παρουσιάζουν πολύ μικρές διαφορές μεταξύ τους και οι τροπικές σχεδόν καμία.

Νικολέτα Μ.

Έρχονται τα Χελιδόνια

Τα Χελιδόνια είναι μικρά πουλιά με σκούρα πλάτη, λαιμό στο χρώμα της σκουριάς, λευκή κοιλιά και πολύ μακριά διχαλωτή ουρά. Όταν πετάνε συχνά φαίνονται τελείως μαύρα – είναι πιο εύκολο να τα αναγνωρίσει κανείς από την μακριά ουρά και το ξυστό πέταγμα τους.

Καταφθάνουν στο τέλος του Μαρτίου ή στα μέσα Απριλίου έχοντας διανύσει 10.000 χλμ. από την νότιο Αφρική όπου ξεχειμωνιάζουν. Το ταξίδι διαρκεί περίπου τέσσερις εβδομάδες και συνήθως τα αρσενικά φθάνουν πρώτα. Στις αρχές Σεπτεμβρίου τα περισσότερα Χελιδόνια ετοιμάζονται να μεταναστεύσουν. Πετούν ανήσυχα και συχνά συγκεντρώνονται σε τηλεγραφικά σύρματα. Τα περισσότερα εγκαταλείπουν την Ευρώπη τον Σεπτέμβριο με πρώτα στην αναχώρηση τα νεαρά πουλιά. Ωστόσο μερικά μπορεί να ξεμείνουν μέχρι τον Οκτώβριο. Το ταξίδι της επιστροφής στην Αφρική διαρκεί έξι εβδομάδες. Τα χελιδόνια από διαφορετικές περιοχές της Ευρώπης πετούν προς διαφορετικούς προορισμούς. Στην Κύπρο μπορεί να τα παρατηρήσει κανείς κυρίως από τον Φεβρουάριο μέχρι τον Σεπτέμβριο.

Τα Χελιδόνια ταξιδεύουν την ημέρα, πετώντας αρκετά χαμηλά και καλύπτοντας περίπου 320 χλμ. καθημερινά. Τη νύχτα κουρνιάζουν σε μεγάλα σμήνη σε καλαμόφυτες περιοχές σε παραδοσιακά σημεία σταθμούς.

Επί χρόνια οι άνθρωποι θεωρούσαν την ξαφνική τους εμφάνιση ως σημάδι για την έλευση του καλοκαιριού.

Νικολέτα Α.

Ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου

Όταν η Παναγία έγινε δεκαπέντε ετών, επειδή οι γονείς της είχαν κοιμηθεί, οι ιερείς του ναού της φρόντισαν να την αποκαταστήσουν.

Προέκριναν ως καταλληλότερο τον δίκαιο Ιωσήφ. Η Γραφή τον ονομάζει Δίκαιο, που σημαίνει πως είχε όλες τις αρετές. Ακόμη ο Ιωσήφ ήταν χήρος και πατέρας επτά παιδιών από άλλη γυναίκα. Αυτά είναι τα «θετά» αδέρφια του Ιησού και όχι παιδιά της Θεοτόκου, η οποία είναι Αειπάρθενος, παρέμεινε δηλαδή Παρθένος και μετά τη γέννηση του Κυρίου. Έτσι ο αρραβώνας ήταν απαραίτητος, για να καλυφθεί η υπερφυσική γέννηση του Ιησού με την παρουσία του Ιωσήφ. Ο Ιωσήφ παρέλαβε τη Μαρία

και ήρθε στη Ναζαρέτ. Τον τέταρτο μήνα μετά την έξοδό της απ' το Ναό, ο αρχάγγελος Γαβριήλ παρουσιάστηκε μπροστά της και της ανήγγειλε ότι θα γεννήσει το Σωτήρα του κόσμου, τον Ιησού Χριστό. Και όταν η Μαριάμ αναρωτήθηκε πώς ήταν δυνατό να συλλάβει χωρίς άνδρα, ο αρχάγγελος της απάντησε ότι «το Άγιο Πνεύμα θα έλθει σε σένα και η δύναμη του Υψίστου θα σε επισκιάσει» Τότε η σεμνή κόρη, η Παρθένος Μαρία, του απάντησε ταπεινά. «Ιδού λοιπόν, η δούλη του Κυρίου. Ας γίνει το θέλημα Εκείνου». και καθώς ο Γαβριήλ εξαφανίστηκε από μπροστά της, συντελέστηκε το μεγαλύτερο μυστήριο της ανθρωπότητας. με τρόπο υπερφυσικό, η Παρθένος συνέλαβε στην άχρονη κοιλιά της, τον Υιό και Λόγο του Θεού. Εκείνον πού με την εκούσια θυσία του επάνω στο Σταυρό, έσωσε το ανθρωπινό γένος από τον αιώνιο θάνατο και την καταστροφή στην οποία είχε οδηγηθεί μετά την πτώση των πρωτοπλάστων από τον παράδεισο και την εμφάνιση της αμαρτίας στον κόσμο.

Η Εκκλησία μας εορτάζει τον Ευαγγελισμό στις 25 Μαρτίου.

Λαμπρινή-Μαρίνα

Το μαρτίσι

Από τη 1η ως τις 31 του Μάρτη, τα παιδιά φορούν στον καρπό του χεριού τους ένα βραχιολάκι, φτιαγμένο από στριμμένη άσπρη και κόκκινη κλωστή, τον «Μάρτη» ή «Μαρτιά» ή «Μαρτίσι». Σύμφωνα με τη λαϊκή παράδοση, ο «Μάρτης» προστατεύει τα πρόσωπα των παιδιών από τον πρώτο ήλιο της Άνοιξης, για να μην καούν.

Φτιάχνεται την τελευταία ημέρα του Φεβρουαρίου και φοριέται είτε σαν δαχτυλίδι στα δάχτυλα, είτε στον καρπό του χεριού σαν βραχιόλι. Καμιά φορά φοριέται ακόμα και στο μεγάλο δάχτυλο του ποδιού, ώστε να μην σκοντάφτει ο κάτοχός του.

"Μάρτη" δεν φορούσαν μόνο οι άνθρωποι. Σε κάποιες περιοχές της χώρας κρεμούσαν την κλωστή όλη τη νύχτα στα κλαδιά μιας τριανταφυλλιάς για να χαρίσουν ανθοφορία, ενώ σε άλλες περιοχές την έβαζαν γύρω από τις στάμνες για να προστατέψουν το νερό από τον ήλιο και να το διατηρήσουν κρύο. Σε άλλες περιοχές το φορούσαν μέχρι να φανούν τα πρώτα χελιδόνια, οπότε και το άφηναν πάνω σε τριανταφυλλιές, ώστε να τον πάρουν τα πουλιά για να χτίσουν τη φωλιά τους. Αλλού πάλι το φορούν ως την Ανάσταση, οπότε και το δένουν στις λαμπάδες της Λαμπρής για να καεί μαζί του.

Ο «Μάρτης» ή «Μαρτιά» είναι ένα παμπάλαιο έθιμο εξαπλωμένο σε όλα τα βαλκάνια, λόγω της υιοθέτησής του από τους Βυζαντινούς, οι οποίοι και το διατήρησαν. Πιστεύεται ότι έχει τις ρίζες του στην Αρχαία Ελλάδα, και συγκεκριμένα στα Ελευσίνια Μυστήρια, επειδή οι μύστες των Ελευσίνιων Μυστηρίων συνήθιζαν

να δένουν μια κλωστή, την «Κρόκη», στο δεξί τους χέρι και το αριστερό τους πόδι. Είναι η συνήθεια να δένουν οι μητέρες στο χέρι ή στο πόδι των παιδιών τον λεγόμενο ένα κορδόνι από λευκό και κόκκινο νήμα, ώστε να τα προφυλάξουν από τις ακτίνες του μαρτιάτικου ήλιου, οι οποίες θεωρούνται πολύ επικίνδυνες. Ο ήλιος το Μάρτιο συνήθως καίει και μαυρίζει τα πρόσωπα των παιδιών. Η μαυρίλα όμως σήμαινε ασχήμια, προπάντων για τα κορίτσια που η παράδοση τα ήθελε άσπρα και ροδομάγουλα. Για να αποτρέψουν την επίδραση του ήλιου λοιπόν, έφτιαχναν και φορούσαν τον «μάρτη», ώστε να προστατεύσει τα πρόσωπα των παιδιών από τον ήλιο και να μην καούν, δηλαδή μια λινή κλωστή, άσπρη και κόκκινη, στριμμένη.

Λευτέρης Κουτ.

ΤΟ ΜΑΡΤΙΤΣΙ ΣΤΗΝ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ

Κάθε χρόνο την 1^η Μαρτίου οι Βούλγαροι στολίζονται με τους παραδοσιακούς ασπροκόκκινους «μάρτες» (είναι μια στριμμένη κλωστή, ή μια μικρή φιγούρα φτιαγμένη από κλωστές, άσπρη και κόκκινη), για να είναι υγιείς όλο το χρόνο. Το

έθιμο αυτό είναι μια από τις πιο χαρούμενες ανοιξιάτικες γιορτές για τους Βούλγαρους, αφού προμηνύει το τέλος του χειμώνα και τον ερχομό της άνοιξης. Σύμφωνα με έναν αρχαίο μύθο στα βουλγαρικά εδάφη «μάρτες» έδεναν ακόμη οι Θράκες. Έβαζαν οπωσδήποτε «μάρτες» κατά τη διάρκεια των ανοιξιάτικων μυστηρίων τα οποία συμβόλιζαν το τέλος του κρύου και το ξύπνημα της φύσης για την καινούρια ζωή. Ο ίδιος ο Ορφέας στόλιζε τη λύρα του με «μάρτες». Σύμφωνα με την βουλγαρική παράδοση τους «μάρτες» τους δένει η γιαγιά Μάρτα που αποτελεί την βουλγαρική λαϊκή μορφή του μήνα Μάρτη. Είναι η μόνη αδελφή των 11 αδελφών-μηνών στις λαϊκές αντιλήψεις. Η κοινή αντίληψη είναι πως η γιαγιά Μάρτα είναι μια ιδιότροπη γριά η οποία τη μια θυμώνει και την άλλη γελάει. Γι' αυτό και ο καιρός τον Μάρτιο είναι ασταθής – άλλοτε ζεστός με ήλιο, άλλοτε κρύο με χιονιά.

Χρήστος Τσιμ.

Αγροτικές εργασίες το Μάρτιο

Σπέρνουμε: Ντομάτες, καρότα, παντζάρια, ραπανάκια, αντίδια, σπανάκια, σέσκλα, σέλινο, μαϊντανό, άνηθο, κόλιανδρο.

Φυτεύουμε: Πατάτες, κλήματα

Μεταφύτευουμε: Ντομάτες, πιπεριές, μελιτζάνες σε θερμοκήπιο, πράσα στο χωράφι.

Συγκομιδή: Λεμόνια, πορτοκάλια, μανταρίνια, νεράντζια, περγαμότα, μαρούλια, μπρόκολα, κουνουπίδια, χλωρά κρεμμύδια-σκόρδα, ραδίκια, ζοχούς, ρόκα, σπανάκι, σέσκλα, λάπατα, σινάπια, βρούβες, τσουκνίδες, μάραθο, σέλινο, μαϊντανό, σπαράγγια.

Δεντροκομικές εργασίες το μήνα Μάρτιο

Οι δεντροκομικές εργασίες γίνονται πολλές και επείγουσες κυρίως όταν ο καιρός αρχίζει να γίνεται θερμός και ξηρός. Στους οπωρόκηπους επισπεύδονται οι εμφυτεύσεις των αιθαλών είτε και των φυλλοβόλων οπωροφόρων στους ορεινούς και ψυχρούς ή υγρούς τόπους. Αυτές για να πετύχουν πρέπει να ποτίζονται συχνά και να προφυλάσσονται από την απότομη ξηρασία της ανοίξεως αλλά και από τους βόρειους ανέμους, αλλιώς η ευδοκίμηση των φυτειών αποβαίνει αμφίβολη ή ανέφικτη.

Τα κλαδέματα είναι ανάγκη να τερματίζονται εγκαίρως και πριν την έναρξη της ανθίσεως. Εφαρμόζονται οι προσδέσεις των κλάδων, οι

διανοίξεις ή κυρτώσεις και τα αναγκαία κλαδέματα για την ενδυνάμωση ή εξασθένηση των δέντρων.

Επίσης πρέπει να εκτελείται και ένα ελαφρό όργωμα ή σκάλισμα γύρω από τα δέντρα, από τη μία για τον αερισμό των ριζών τους και από την άλλη για καταστροφή των αναπτυσσόμενων ζιζανίων.

Στα σπορεία και φυτώρια εξακολουθούν οι μεταφυτεύσεις των νεαρών δενδρυλλίων σε αραιότερες αποστάσεις, οι εμφυτεύσεις των μοσχευμάτων κυδωνιάς, συκιάς, ροδιάς, φιστικιάς κλπ. καθώς και η εφαρμογή των καταβολάδων.

Εφ' όσον ο καιρός τυχάνει να είναι ευνοϊκός μπορούν να γίνουν σπορές των προ βλαστημένων ήδη σπόρων, όπως αμυγδάλων, βερίκοκων, δαμάσκηνων, καρυδιών κερασιών και άλλων και περί το τέλος του μηνός και των μηλιών, αχλαδιών, κερασιών κλπ. λεπτών σπόρων.

Βότανα

Φυτεύουμε από μικρά παρακλάδια, ρίγανη, μέντα, φασκόμηλο, αψιθιά, θυμάρι, δενδρολίβανο, απήγανο. Είναι η εποχή να μαζέψουμε άνθη καλέντουλας και να τα αποξηράνουμε.

Για σπόρο: Δεν παραλείπουμε να αφήσουμε να ανθίσουν τα καλύτερα λαχανικά από τα μπρόκολα, κουνουπίδια, μάπες, μαρούλια, για να κρατήσουμε το δικό μας σπόρο.

Γενικές εργασίες και φροντίδες

Σκαλίζουμε τα λαχανικά μας

και τα λιπαίνουμε με φουσσί, κομπόστα ή βιολογικό λίπασμα κατά προτίμηση. Ξεβοτάνισμα ζιζανίων από τα κηπευτικά μας, αλλά και συγκομιδή και αποξήρανση των ωφέλιμων όπως η τσουκνίδα.

Ψεκάζουμε αναλόγως με χειμερινό πολτό, θειάφι ή χαλκό τα δένδρα, το αμπέλι ή τα κηπευτικά μας. Ετοιμάζουμε το χωράφι μας για να είναι έτοιμο για την καλοκαιρινή καλλιέργεια μας.

Μαζεύουμε φύλλα και υλικά για το κομπόστ.

Σκαλίζουμε όταν τα ζιζάνια είναι μικρά ακόμα και εφαρμόζουμε κομπόστα και εδαφοκάλυψη.

Χρήστος Τσιωτ.

ΤΟΠΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Ας γνωρίσουμε τον τόπο μας

Η Μονή της Παναγίας Ντουραχάν

Δίπλα από το καμποχώρι των Λογγάδων, απέναντι από τα τζαμιά της πόλης των Ιωαννίνων, στη βορειοανατολική πλευρά της λίμνης Παμβώτιδας, είναι χτισμένο το ξακουστό μοναστήρι της Παναγίας της Ντουραχάνης ή όπως το λένε οι ντόπιοι της Παναγιάς της Ντουραχανιώτισσας. Χτίστηκε από τον Ντουραχάν πασά της Θεσσαλίας γιατί το 1434 πέρασε νύχτα με το στρατό του την παγωμένη λίμνη χωρίς να το καταλάβει και το θεώρησε θαύμα της Παναγιάς (υπήρχε ένα εικόνισμα της Παναγιάς εκεί). Είναι άγνωστο πότε πήρε τη σημερινή του μορφή το μοναστήρι μια και το 1611 έγιναν από τους Τούρκους καταστροφές στα θρησκευτικά μνημεία.

Το Σπήλαιο του Περάματος

Χρειάστηκαν 1.500.000 χρόνια προκειμένου μέσα σε μία έκταση 14.800 τ.μ., που αποτελούν το εσωτερικό του λόφου Γκορίτσα, στους πρόποδες του οποίου απλώνεται η λίμνη Παμβώτιδα, να δημιουργηθούν οι εκθαμβωτικοί σχηματισμοί σταλακτιτών και σταλαγμιτών, που συγκροτούν το Σπήλαιο του Περάματος στα Γιάννενα. Οι επισκέπτες διανύοντας μία απόσταση 1.100 μέτρων, πότε ανηφορίζοντας και πότε κατηφορίζοντας, στα τσιμενταρισμένα μονοπάτια και σκαλοπάτια, ξεναγούνται επί 45' σ' ένα από τα θαύματα που μόνο η φύση μπορεί να δημιουργήσει με υπομονή και φαντασία. Το **Σπήλαιο του Περάματος** βρίσκεται πλάι στην ειδυλλιακή λίμνη, τέσσερα μόνο χιλιόμετρα μακριά από την πόλη των Ιωαννίνων, στο Πέραμα. Ανακαλύφθηκε τυχαία το 1940, κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, και μετά το τέλος του, φωτογραφήθηκε για πρώτη φορά από τον Κωνσταντίνο Κασβίκη, γυμναστή και ερασιτέχνη σπηλαιολόγο. Έτσι έμαθαν για το σπήλαιο ο Ιωάννης και η Άννα Πετροχείλου (ιδρυτές της Ελληνικής

Σπηλαιολογικής Εταιρείας), και άρχισαν τη συστηματική εξερεύνηση και χαρτογράφηση του, ώστε να γίνει το πρώτο τουριστικά διευθετημένο στην Ελλάδα. Το 1956 βρέθηκαν απολιθωμένα δόντια και οστά της αρκούδας των σπηλαίων.

Μαρία Μπ. - Δήμητρα

ΜΥΘΟΙ – ΘΡΥΛΟΙ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

Ο Καποδίστριας και η καλλιέργεια της πατάτας

Ένα πρόβλημα, που απασχόλησε τους παλαιότερους μελετητές της αγροτικής μας παραγωγής, είναι το θέμα της εισαγωγής της πατάτας στην Ελλάδα, ενός φυτού που ευδοκίμωσε και καλλιεργείτο από τον έκτο αιώνα στη Χιλή, στο Περού και στην Κολομβία της Νότιας Αμερικής. Βρίσκομε την πατάτα να καλλιεργείται στην Ελλάδα από τα πρώτα χρόνια της ιδρύσεως του Νεοελληνικού Κράτους. Και πολλές φορές γράφηκαν πληροφορίες για τους πρώτους εισαγωγείς του φυτού αυτού, που σήμερα οι καρποί του αποτελούν βασική και σημαντική τροφή. Κοινή παράδοση, ο κυβερνήτης Ιωάννης Καποδίστριας που γνώριζε την πατάτα από άλλες ευρωπαϊκές χώρες, είναι ο πρώτος εισαγωγέας. Και διηγούνται πως τάχα, κανένας

δεν ήθελε να πάρει και να φυτέψει γιατί βγήκε η φήμη πως είναι δηλητηριώδης και, ακόμη, ο Έλληνας, από τη φύση του περιφρονεί κάθε τι που του υποδεικνύουν και το αφήνουν ελεύθερο!. Μόλις, όμως, λένε, διέταξε ο Καποδίστριας να κλείσουν τις αποθήκες και να τις φυλάνε σκοποί, τότε όλοι θέλησαν να τις κλέψουν!. Κι αφού ο Καποδίστριας είχε δώσει εντολή στους φρουρούς να κάνουν ... στραβά μάτια, δεν έμεινε στις αποθήκες ούτε μια πατάτα!... Πιθανόν αυτό το επεισόδιο να έγινε, αλλά αφορά την διάδοση της πατάτας και όχι την εισαγωγή της. Τα ιστορικά στοιχεία δείχνουν τη μεγάλη ευκολία με την οποία εισήχθη η καλλιέργεια της πατάτας σε διάφορα μέρη της Ελλάδος, παρά τις αρχικές δυσκολίες λόγω έλλειψης τεχνικών γνώσεων και δυνατοτήτων ή ακαταλληλότητας των εδαφών. Αξίζει μάλιστα να σημειωθεί ότι εκείνη την εποχή μεγάλο μέρος του πληθυσμού κυριολεκτικά λιμοκτονούσε και γι' αυτό δεν μπορεί να είχε αντίρρηση σε αυτή τη νέα, εύγευστη και θρεπτική τροφή.

Κωνσταντίνος

Δρακόλιμνες-Ζαγοροχώρια

Πολλοί θρύλοι και δημοτικά τραγούδια αναφέρονται στην παρουσία δρακών στην περιοχή γύρω από τα ζαγοροχώρια. Ο μύθος αναφέρεται στις δύο μικρές λίμνες που ονομάζονται χαρακτηριστικά "Δρακόλιμνες" και βρίσκονται η μία στον Σμόλικα και η άλλη στην Γκαμήλα. Ο θρύλος μιλάει για την πόλη των δρακών που κατοικούσαν στα βαθιά νερά των λιμνών.

Ο ένας πετούσε δέντρα από τον Σμόλικα και ο άλλος βράχια από την Άγρια Γκαμήλα. Ο μύθος αυτός πρέπει να προέρχεται από την παρουσία του σπάνιου αμφίβιου *triturus alpestris* που ζει στα νερά των λιμνών και μοιάζει αρκετά με μικρό δράκο.

Σοφία

Η ελληνική επανάσταση του 1821

Πολλά ήταν τα αίτια που ξεσήκωσαν τους Έλληνες αλλά το κυριότερο από όλα ήταν ο πόθος για την ελευθερία της πατρίδος. Αυτός ο πόθος τους έκανε να μην φοβηθούν το θάνατο και να αντισταθούν στις αμέτρητες χιλιάδες στρατού του εχθρού. Η δύναμη, η εξυπνάδα και η αυτοθυσία τους, τους έκανε να γραφτούν στην ελληνική ιστορία ως ήρωες. Τους θυμούνται οι Έλληνες, τους διδάσκονται στα σχολεία τα ελληνόπουλα και όλες οι γενιές τους τιμούν με παρελάσεις και απονέμουν φόρο τιμής και καταθέτουν στεφάνια στα μνημεία τους.

Όλγα

ΤΣΑΜΙΚΟΣ

Στα κακοτράχαλα τα βουνά,
με το σουράβλι και το ζουρνά,
πάνω στην πέτρα την αγιασμένη,
χορεύουν τώρα τρεις
αντρειωμένοι.

Ο Νικηφόρος κι ο Διγενής
κι ο γιος της Άννας της Κομνηνής.

Δική τους είναι μια φλούδα γης,
μα εσύ Χριστέ μου τους
ευλογείς,
για να γλιτώσουν αυτή τη
φλούδα,
απ' το τσακάλι και την αρκούδα.

Δες πώς χορεύει ο Νικηταράς
κι αηδόνι γίνεται ο ταμπουράς.

Από την Ήπειρο στο Μοριά,
κι απ' το σκοτάδι στη λευτεριά,
το πανηγύρι κρατάει χρόνια,
στα μαρμαρένια του χάρου
αλώνια.

Κριτής κι αφέντης είν' ο Θεός
και δραγουμάνος του ο λαός.

Ελένη

Μικρό αφιέρωμα σε μορφές του αγώνα για ανεξαρτησία

Παπαφλέσσας

Γεννήθηκε στην Πολιανή Μεσσηνίας το 1788. Το κοσμικό όνομά του ήταν Γεώργιος Δικαίος . Φοίτησε στη Σχολή Δημητσάνας, την οποία δεν την τελείωσε και μόνασε, το 1816, στο μοναστήρι της Παναγιάς της Βελανιδιάς, στην Καλαμάτα, όπου πήρε το όνομα Γρηγόριος (παπάς Φλέσσας εξ ου και το Παπαφλέσσας). Εξαιτίας του επαναστατικού χαρακτήρα του, ήλθε σε σύγκρουση με τον επίσκοπο Μονεμβασιάς, έφυγε από τη μονή του και πήγε σε άλλο μοναστήρι, της Ρεκίτσας. Νέα σύγκρουσή του με Τούρκο αξιωματούχο για τα περουσικά της μονής τον παρώθησε να αφήσει την Πελοπόννησο περνώντας στη Ζάκυνθο, όπου γνώρισε τον Κολοκοτρώνη και αργότερα πήγε στην Κωνσταντινούπολη. Μυήθηκε στην Φιλική εταιρεία με το όνομα Παπαφλέσσας και χειροτονήθηκε Αρχιμανδρίτης από τον Γρηγόριο τον Ε΄. Στην Κωνσταντινούπολη γνωρίστηκε με τον Αναγνωσταρά ο οποίος τον μύησε στη Φιλική Εταιρεία στις 21 Ιουνίου του 1818. Ο Παπαφλέσσας τέλη Νοεμβρίου του 1820 αγοράζει καράβι από την Κωνσταντινούπολη και αναχωρεί για Πελοπόννησο. Στις εργασίες της Συνέλευσης της Βοστίτσας συμμετείχε και ο Παπαφλέσσας, ο οποίος παρουσίασε τις εντολές του Αλέξανδρου Υψηλάντη σχετικά με την έναρξη της Επανάστασης στο Μοριά. Αντιμετωπίζεται με επιφύλαξη, δισταγμό και ανοιχτή εχθρότητα: κυρίως συγκρούστηκαν μαζί του οι Παλαιών Πατρών Γερμανός και ο Ανδρέας Ζαΐμης. Το 1825 ο Ιμπραήμ πασάς εισέβαλε στην Πελοπόννησο, πρώτος ο Παπαφλέσσας ζήτησε να ελευθερωθούν οι φυλακισμένοι πολεμιστές, αλλά δεν εισακούστηκε. Έτσι αναγκάστηκε να εκστρατεύσει ο ίδιος. Στη Μάχη στο Μανιάκι στις 20 Μαΐου, βρήκε τον θάνατο προβάλλοντας ηρωική αντίσταση μαζί με τους λίγους άνδρες που του είχαν μείνει. Μετά το τέλος της μάχης ο Ιμπραήμ ζήτησε από τους στρατιώτες του να αναζητήσουν και να βρουν το νεκρό σώμα του Παπαφλέσσα. Όταν εκείνοι το βρήκαν, τους διέταξε να τον στήσουν σε μια βελανιδιά που βρισκόταν εκεί. Τότε ο Ιμπραήμ πλησίασε τον νεκρό Παπαφλέσσα και τον φίλησε στο μέτωπο σε ένδειξη αναγνώρισης της γενναιότητας και του ανιδιοτελούς θάρρους του.

Αλέξανδρος

Μπουμπουλίνα

Η Λασκαρίνα Μπούμπουλη είχε καταγωγή από την Ύδρα. Γεννήθηκε μέσα στις φυλακές της Κωνσταντινούπολης στις 11 Μαΐου του 1771 όταν η μητέρα της Σκεύω επισκέφτηκε τον φυλακισμένο από τους Τούρκους και τον ετοιμοθάνατο άντρα της, Σταυριανό Πινότση. Την βάφτισε και της έδωσε το όνομά της ο εκεί φυλακισμένος πολέμαρχος της Μάνης, Παναγιώτης Μούρτζινος. Μετά τον θάνατο του Πινότση στη φυλακή, μητέρα και κόρη επιστρέφουν στην Ύδρα. Αργότερα η μητέρα της Λασκαρίνας παντρεύεται για δεύτερη φορά με τον Σπετσιώτη καπετάνιο

Δημήτριο Λαζάρου ή Ορλώφ (το Ορλώφ παρατσούκλι της εποχής λόγω της συμμετοχής του στα Ορλωφικά) και έτσι η Λασκαρίνα εγκαταστάθηκε πλέον στις Σπέτσες. Η Λασκαρίνα έκανε δυο γάμους, τον πρώτο στα 17 της χρόνια με τον Σπετσιώτη Δημήτριο Γιάννουζα, ο οποίος σε σύγκρουση με Αλγερινούς πειρατές κοντά στα ισπανικά παράλια σκοτώθηκε και τον δεύτερο στα 30 της, το 1801 με τον Σπετσιώτη πλοίαρχο Δημήτριο Μπούμπουλη. Κι ο δεύτερος σύζυγός της όμως σκοτώθηκε, στις 10 Μαΐου 1811, όταν ναυμάχησαν γαλλικά πολεμικά πλοία με το δικό του όταν το εξέλαβαν για πειρατικό σκάφος. Από τον Μπούμπουλη πήρε και το όνομα και έγινε γνωστή ως «Μπουμπουλίνα». Όταν η Μπουμπουλίνα χήρεψε για δεύτερη φορά, είχε έξι παιδιά. Επίσης είχε και τεράστια περιουσία την οποία είχε κληρονομήσει από τους συζύγους της, έχοντας υπό την κατοχή της πλοία, γη και χρήματα (τα μετρητά που είχε κληρονομήσει από τον Μπούμπουλη ήταν πάνω από 300.000 τάλαρα. Κατάφερε να αυξήσει την περιουσία της με σωστή διαχείριση και εμπορικές δραστηριότητες. Αρχικά έγινε συντάκτορας σε αρκετά πλοία ενώ αργότερα κατασκεύασε τρία δικά της, το ένα από τα οποία με το όνομα *Αγαμέμνων* πήρε μέρος στην Ελληνική Επανάσταση του 1821, μήκους 48 πήχων και έχοντας 18 κανόνια, η ναυπήγηση του οποίου κόστισε 75.000 τάλαρα. Το όνομα αυτό το έδωσε στη

ναυαρχίδα της από τον ομηρικό βασιλιά των Μυκηνών, Αγαμέμνονα, που οδήγησε τους Έλληνες στον Τρωικό πόλεμο. Αυτό δείχνει πόσο τιμούσε η Μπουμπουλίνα την ελληνική ιστορική της κληρονομιά και τι συμβόλιζε το όνομα του πλοίου της. Κατά την ελληνική επανάσταση, είχε σχηματίσει δικό της εκστρατευτικό σώμα από Σπετσιώτες, τους οποίους αποκαλούσε «γενναία μου παλικάρια». Είχε αναλάβει να αρματώνει, να συντηρεί και να πληρώνει τον στρατό αυτό μόνη της, όπως έκανε και με τα πλοία της και τα πληρώματά τους, κάτι που συνεχίστηκε επί σειρά ετών και την έκανε να ξοδέψει πολλά χρήματα για να καταφέρει να περικυκλώσει τα τουρκικά οχυρά, το Ναύπλιο και την Τρίπολη. Έτσι τα δύο πρώτα χρόνια της επανάστασης είχε ξοδέψει όλη της την περιουσία.

Χριστίνα - Όλγα

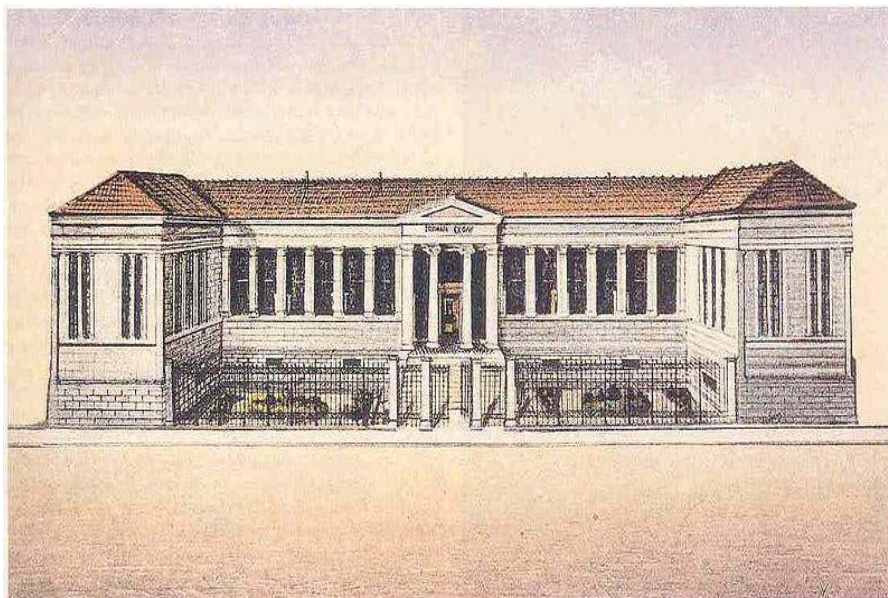
ΕΘΝΙΚΟΙ ΕΥΕΡΓΕΤΕΣ

Οι **Ζωσιμάδες** (ή αδελφοί Ζωσιμά) υπήρξαν έμποροι και εθνικοί ευεργέτες που κατάγονται από το χωριό Γραμμένο Ιωαννίνων.

Ήταν τα εξής έξι αδέρφια:

- Ιωάννης Ζωσιμάς (1752-1771)
- Αναστάσιος Ζωσιμάς (1754-1828)
- Νικόλαος Ζωσιμάς (1758-1842)
- Θεοδόσιος Ζωσιμάς (1760-1793)
- Ζώης Ζωσιμάς (1764-1828)
- Μιχαήλ Ζωσιμάς (1766-1809)

Ήταν παιδιά του Παναγή Ζωσιμά, εμπόρου που εργαζόταν στα Ιωάννινα.

Ζωσιμαία σχολή

Ο Νικόλαος, ο Θεοδόσιος και ο Μιχάλης το 1785 ξεκινούν την εμπορική τους σταδιοδρομία στο Λιβόρνο της Ιταλίας, ενώ ο Ιωάννης, ο Αναστάσιος, ο Ζώης στη Νίζνα της σημερινής Ουκρανίας και αργότερα στη Μόσχα. Η Νίζνα εκείνη την εποχή ήταν μεγάλο εμπορικό κέντρο ευρωπαϊκών και ασιατικών προϊόντων. Τα πρώτα χρόνια της εμπορικής τους δραστηριότητας ήταν αρκετά επίπονα, αλλά γρήγορα κατάφεραν να ορθοποδήσουν.

Με τον θάνατο του Θεοδόση, ο οποίος τους άφησε διαθήκη να ενισχύσουν τις σχολές των Ιωαννίνων, διέθεσαν αστρονομικά ποσά για την σύσταση και την λειτουργία σχολείων και δημόσιων βιβλιοθηκών. Το 1799 χρηματοδότησαν την έκδοση πολλών βιβλίων. Μεγάλο ποσό διοχετεύτηκε για την «Ελληνική Βιβλιοθήκη» του Αδαμάντιου Κοραή. Στα Ιωάννινα συνέβαλλαν με τα υπέρογκα ποσά που διέθεσαν στην ανέγερση πτωχοκομείου, ορφανοτροφείου, και σχολείου στην ιδιαίτερη πατρίδα τους.

Το 1820 με το θάνατο του Ζώη χορηγήθηκε χρηματικό ποσό για την ανέγερση

της Ζωσιμαίας σχολής, σχολείο που αποτέλεσε το κέντρο της εκπαιδευτικής δραστηριότητας στην ευρύτερη περιοχή. Κατά τη διάρκεια της Επανάστασης μούνται στην Φιλική Εταιρεία και στηρίζουν οικονομικά τον αγώνα, τόσο στην Μολδοβλαχία όσο και στον ελληνικό χώρο. Στα ευεργετήματά τους περιλαμβάνονται και η ίδρυση Νομισματικού Μουσείου στην Αθήνα, με δωρεά της προσωπικής τους συλλογής σε αρχαία ελληνικά και ρωμαϊκά νομίσματα και η ανέγερση ορφανοτροφείου στην Πάτμο.

Ειρήνη

Οι συνταγές μας

μπακαλιάρος σκορδαλιά

Η 25^η Μαρτίου πλησιάζει και όπως «επιβάλλει» η παράδοση στο τραπέζι εκείνης της ημέρας κλέβει την παράσταση ο μπακαλιάρος με τη σκορδαλιά! Μάθετε παρακάτω τα μυστικά του καλύτερου κουρκουτιού για τον τηγανητό μπακαλιάρο σας καθώς και πώς θα κάνετε μια πεντανόστιμη σκορδαλιά!

Υλικά

Για τον μπακαλιάρο

1 κιλό μπακαλιάρο παστό, ξαρμυρισμένο

1 ποτήρι μπίρα

1 αυγό κι 1 ασπράδι

1 ποτήρι (περίπου) αλεύρι, κοσκινισμένο

λίγο αλάτι (προσοχή, γιατί ο μπακαλιάρος είναι αλμυρός)

πιπέρι

αρκετό ελαιόλαδο για το τηγάνισμα

Για τη σκορδαλιά

6 πατάτες

6 σκελίδες σκόρδο

Χυμός 1/2 λεμονιού

3 κουταλιές της σούπας ξύδι

1 1/2 φλιτζάνι ελαιόλαδο

Αλάτι

Εκτέλεση

Ξαρμύρισμα μπακαλιάρου:

Αγοράστε χοντρά φιλέτα μπακαλιάρου (τα χοντρά φιλέτα, όσο περιεργο κι αν ακούγεται, ξαρμυρίζουν πιο εύκολα γιατί συνήθως είναι πιο αφράτα). Αφαιρέστε από την προηγούμενη μέρα την πέτσα και κόψτε το ψάρι σε τετράγωνα κομμάτια. Βάλτε τον μπακαλιάρo σε ένα μπoλ με αρκετό νερό, το οποίο θα αλλάζετε κάθε 3-4 ώρες περίπου. Ο μπακαλιάρoς χρειάζεται από 12-24 ώρες ξαρμύρισμα. Όσο πιο συχνά αλλάζετε το νερό τόσο πιο γρήγορα θα ξαρμυριστεί. Αφού ξαρμυριστεί (δοκιμάστε ένα πολύ μικρό κομματάκι για να βεβαιωθείτε), αφήστε τα κομμάτια σε χαρτί κουζίνας ώστε να στραγγίσουν πολύ καλά από τα νερά πριν τηγανίσετε. Κοιτάξτε καλά κι αφαιρέστε τυχόν κόκαλα που μπορεί να έχουν μείνει πάνω στα φιλέτα σας.

Για το κourκούτι: Χτυπήστε τα ασπράδια των αυγών σε μαρέγκα. Χτυπήστε τον κρόκο του αυγού μαζί με τη μύρα (αν δεν έχετε μύρα μπορείτε να χρησιμοποιήσετε κι ανθρακούχο νερό). Ανακατέψτε το μίγμα της μύρας σιγά σιγά με το αλεύρι (το οποίο ρίχνετε λίγο λίγο μέχρι να έχετε ένα μέτριο χυλό, ούτε σφιχτό ούτε αραιό). Ρίχνετε λίγο αλάτι και αρκετό πιπεράκι και προσθέτετε τέλος την μαρέγκα, την οποία ανακατεύετε απαλά μέχρι να ενσωματωθεί με το μίγμα σας. Αφήνετε το χυλό στο ψυγείο για τουλάχιστον 30

λεπτά πριν το χρησιμοποιήσετε. Πριν τον χρησιμοποιήσετε ανακατεύετε και πάλι και βουτάτε μέσα ένα-ένα τα κομμάτια του μπακαλιάρου. Αφήνετε να στραγγίσει το πολύ κourκούτι και τα ρίχνετε μέσα σε βαθύ τηγάνι (ή κατσαρόλα) που έχετε ζεσάνει πολύ το ελαιόλαδο. Αφήνετε για λίγα λεπτά μέχρι να ροδίσουν γύρω-γύρω. Τα βγάζετε και τα αφήνετε σε απορροφητικό χαρτί κουζίνας ώστε να φύγει το πολύ λάδι.

Για τη σκορδαλιά: Καθαρίστε τις πατάτες και βράστε τις σε λίγο νερό. Καθαρίστε τις σκελίδες (αν θέλετε να έχει λιγότερη ένταση η σκορδαλιά αφαιρέστε τις φύτρες) και βάλτε τις σε ένα πολυμίξερ μαζί με τις πατάτες ώστε να πολτοποιηθούν. Στη συνέχεια ρίχνετε αλάτι, το χυμό λεμονιού και το ξύδι. Το ελαιόλαδο το ρίχνετε λίγο λίγο και συνεχόμενα καθώς χτυπάτε το μείγμα. Μόλις η σκορδαλιά αποκτήσει μια ομοιόμορφη υφή είναι έτοιμη.

Διονυσία

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΟΥΤΣΕΛΙΟΥ

ΟΜΙΛΙΑ-ΣΥΖΗΤΗΣΗ

ΘΕΜΑ: Ο ρόλος των γονέων στη διαμόρφωση της προσωπικότητας των παιδιών τους και στη διαχείριση προβληματικών συμπεριφορών (διαδίκτυο, ενδοσχολική βία κ.λ.π.)

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: Κούτρας Βασίλειος

Καθηγητής Αγωγής Υγείας Παιδαγωγικού Τμήματος
Νηπιαγωγών Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
Επιστημονικός Διευθυντής Κέντρου Πρόληψης "ΣΧΕΔΙΑ"

ΟΡΓΑΝΩΣΗ
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΟΥΤΣΕΛΙΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΟΝΕΩΝ & ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ
ΔΕΥΤΕΡΑ 31 ΜΑΡΤΙΟΥ 2014 ΩΡΑ 19.30
ΑΙΘΟΥΣΑ ΠΟΛΛΑΠΛΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ Δ.Σ. ΚΟΥΤΣΕΛΙΟΥ

